

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren.

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

32. årg.

Bergen, Torsdag 4. juli 1946.

Nr. 25

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Kr. 16.00 utenlands.
Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“'s telefoner 16 932, 14 850.
Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

Fisken og frihandelsproblemet.

I et av de siste nummer av National Fisheries Institute Bulletin kunngjør instituttets president, J. Lawrence Alphen, at det er blitt dannet en komité med representanter fra fiskeriene i New England, New York og Midtvesten. Komiteen skal studere problemer i forbindelse med den betydelige import av fersk og frosset fisk til U. S. A.

Redaktøren i det kjente fiskeribladet »Canadian Fisherman« kommenterer dette på en måte som er vel verdt å merke seg.

Lav levestandard gir fortrinn i konkurransen.

»Problemet spenner over et videre felt enn selve importen. Så lenge landene har forskjellig levestandard, så vil noen ha den fordel at de på grunn av lave produksjonskostnader kan framstille varer som andre lands produsenter ikke kan konkurrere med. Eksempel på slike forhold frambyr nettopp fiskeriene. Levestandarden er både i Kanada og U. S. A. langt høyere enn i de land, hvis fiskeprodukter Kanada og U. S. A. må konkurrere med. Det er land som er i stand til å fiske, tilvirke og transportere fisken over store avstander med lavere kostnader enn Kanada og U. S. A. De er også i stand til å trykke markedets pris, med det resultat at våre egne fiskere faktisk vil lide nød.«

Bare kvalitetskonkurransen?

Handelen mellom landene er en ganske komplisert virksomhet. Enkelte varer bringer underskudd, andre bringer overskudd, men det skal ikke skje på bekostning av en enkelt næringsvei. Fisken holder til i verdenshavene, og er derfor i videste betydning en råstoffkilde for hele verden. Og intet land har noe monopolartet privilegium på å dominere omsetningen, hva enten en slik maktposisjon skyldes lav levestandard eller gunstig beliggenhet. Kanskje kan løsningen ligge i en standardpris for fiskeprodukter i eksport.

Et hvert fiskeproduserende land kunne bestemme sine egne priser på hjemmemarkedet, og basere konkurransen på eksportmarkedet på kvalitet.«

Motforholdsregler kan bli nødvendig.

»Hittil har fiskeriene i mange land lidd som følge av andre fiskeproduserende lands ukloke økonomiske politikk. Det er blitt gjort ensidige anstrengelser for å øke eksporten. Følgen har vært at markedet har brutt sammen. Et hvert land som driver denne praksis, legger for dagen en komplett mangel på hensyntagen til andre lands fiskerinæring, og må være forberedt på at disse andre land i selvforsvar griper til motforholdsregler.«

Regulert verdenshandel med fisk!

»I følge talloppgaver i »NFI's Bulletin« har Nyfundlands eksport til U. S. A. av fersk og frosset fisk øket med 8400 % i perioden 1939—1945 og Islands eksport til U. S. A. av samme varer i samme tidsrom har øket med 10 000 %. En slik fenomenal øking av importen vil, om den fortsetter, gi dødsstøtet til fiskerinæringen i Kanada og U. S. A. Dette er nettopp et av de mange problemer som trenger å løses. De kan ikke løses av et enkelt land, men av alle fiskeproduserende land i fellesskap, — en rettferdig andel i verdenshandelen, en utjevning av de ulike produksjonskostnader, fremme av større fiskeforbruk, holde fiskprisene i de enkelte land på et sunt og forsvarlig nivå, forhindre at et enkelt land fører en salgspolitikk som bare tjener egoistiske formål, og fram for alt sørge for at all verdens folk blir rikelig forsynt med fisk, vel å merke fisk av høyeste kvalitet. Av en slik natur er de eksport- og importproblemer som krever sin løsning. Og før de blir løst vil fiskerinæringen være hemmet i sin utvikling, og være avskåret fra sin rettmessige andel i verdens matforsyning.«

Litt av hvert.

I følge en NTB-melding fra Alesund kom selfangstskuten »Polarbjørn« tirsdag den 18. juni til Alesund etter 6½ års utlendighet. »Polarbjørn« var på Nyfundland da krigen brøt ut. I år var »Polarbjørn« den eneste norske skuten på Nyfundland. Fangstforholdene var ikke de beste. Lasten består foruten av 7000 dyr, sel og spekk, av 12 kartonger penicillin fra Bonston og Mortreal, vesentlig til Alesund sykehus. Om tre uker skulle båten være klar igjen. Da blir det antagelig Grønlandstur og så Svalbard.

Rekordfangst av hval for Andenes. Praktisk talt hele hvalfangstflåten hjemmehørende i Lofoten og Vesterålen og fra mange deler av Troms og Senja, var samlet utenfor Andenes i uken som endte 22. juni. Etter det »Lofotposten« erfarer, er det meget hval der ute. Fisket foregikk hele uken, og fangstene øket jevnt. Det ble således tatt om lag 30 hval forleden dag.

Som rimelig kan være har fangerne vanskeligheter med å få omsatt kjøttet. Først og fremst er det mangelen på fryseri og kjølelager som gjør avsetningen vanskelig, og dessuten er der stor mangel på arbeidshjelp. Folk står midt oppe i torvingen, og er fullt opptatt med å skaffe brensel til vinteren.

J. P. Skotnes, Andenes, forteller til bladet at situasjonen for avsetningen er helt prekær. Man mangler totalt fryseri, og kjølelagrene er overfylt. Noen transport av hvalkjøtt til Melbu og Svolvær kan vanskelig gjennomføres, da kjøttet er meget lett bederelig i denne varmen. Skal en få i gang større eksport, må en ha kjølebåter, og det er store vanskeligheter med å skaffe slike båter i en fart.

Ennå er det ikke så galt at noe er gått tapt, men det kan snart bli så galt. På kjølelagrene har man fellesferie, og der er stengt. Men der er sannsynligvis fullt fra før.

Amerikanerne filosoferer over teknikkens betydning. Fra en av de mange rapporter vi får over havet, hitsettes følgende tanker:

Tid og avstand er to faktorer som fiskerinæringen alltid har måttet regne med, og som har gitt omsetningen en viss begrensning. Men disse faktorer er til en viss grad eliminert av de framskritt som i vår tid er gjort på konserveringens og transportens område. Det er derfor nødvendig å danne seg nye forestillinger om de markeder som kan komme på tale.

Stadige forbedringer innen hermetikkindustrien, kjøleteknikken og dehydreringen, har bevirket at en i noen mon kan se bort fra produktenes bederelighet. Røking, salting og andre tilvirkingsmetoder spiller fremdeles en stor rolle, og deres betydning har øket i takt med kjøleteknikkens utvikling og etter hvert som en har fått forståelsen av hvor viktig det er å gi fisken pen behandling. Resultatet er at det nå til dags ikke er det samme behov som tidligere for å omsette fisken så raskt som mulig.

Jernbaner, biler, fly, radio m. m. eliminerer avstandene. Fisk leveres nå over store områder takket være

et fint spunnet nett av bilruter. Stadig nye metoder, stadig nye trekk i omsetningen ser dagens lys. Det blir brudd med gamle, tilvante markedssituasjoner, og det søkes ivrig etter nye muligheter.

En kan spørre seg selv i hvilken grad det lave gjennomsnittlige forbruk av fiskeprodukter i U. S. A. kan tilskrives faktorene tid og avstand. Dette er noe som alltid har brakt fiskerinæringen bekymring. Hvis vi imidlertid foretar sammenlikninger, finner vi at de land hvor forbruket pr. person er stort, alltid i sin helhet ligger nær sjøen. Europeiske oppgaver fra før krigen viser at Norge årlig brukte 86 pund fisk pr. hode og Sverige 50 pund. Land som ligger inne i kontinentet, frambyr helt forskjellige tall. Gjennomsnittet for Sveits var 4½ pund pr. person pr. år, for Ungarn 0,8 pund og for Jugoslavia 0,7 pund. Hvis en delte opp U. S. A. i områder som-tilsvarte disse land hva størrelse og beliggenhet i forhold til sjøen angår, ville vi finne at et liknende forhold gjør seg gjeldende. Dette tyder på at transportmulighetene har vært av avgjørende betydning for konsumenten av fisk.

Etter hvert som en kan sette faktorene tid og avstand ut av betraktning, økes mulighetene for større forbruk både av fisk og av andre produkter. Fiskerinæringen må gripe denne sjansen. Og det er vel intet næringens folk heller ønsker. Det er imidlertid ingen liketil sak å innrette seg på de nye forhold. Det vil kreves uttrettelige anstrengelser og den største oppmerksomhet av bransjens beste krefter.

Fra tid til annen oppstår plutselig en uventet etterspørsel etter ett eller annet fødemiddel. Det er mange eksempler på at et markedsområde, hvor det lenge har vært umulig å få avsette en vare, plutselig viser stor interesse nettopp for denne vare, og absorberer den i store mengder. Eller det kan være at en artikkel i ny form i lang tid ikke har hatt noen utbredelse, for så plutselig å bli gjenstand for sterk etterspørsel. Forandringer av denne art kan foregå langsomt og gradvis, men de kan også inntreffe med et slag. Enkelte forandringer viser seg å være varig. De gir da oftest uttrykk for en dyptgående omlegging av spise-seddelen. Men de kan også være temmelig flyktig, og må tilskrives nysgjerrigheten som oppstår for et nytt produkt. Hvorvidt en slik forandring i etterspørselen skal kunne gjøres varig, avhenger også av om vedkommende bransje forstår å utnytte den nye situasjon.

På den annen side er det sannsynlig at når salget av en vare øker, så minskes samtidig salget av en annen vare. Pendelen vil svinge fram og tilbake en tid, inntil det oppstår ny likevekt. Men i et dynamisk-økonomisk system forandres denne likevekt stadig.

Frosset, innpakket fisk som selges fra detaljhandlerens frysedisk, representerer en slik forandring. Det er ennå uvisst om den vil bli varig eller ikke. Enda et nytt trekk er salget av ferdiglaget fisk og av skaldyrretter i frosset tilstand. Det hender også at helt nye fiskesorter oppnår etterspørsel. Enkelte sikrer seg en varig posisjon; mens andre sorter må nøye seg med en gjesteoppreden.

Pigghå m. v. fra Stillehavskysten søker for tiden et større marked. Risket etter disse sorter skjøt fart under krigen, og storparten av fangsten gikk da til det militære. Da na denne kjøper er falt bort, ser en seg ivrig om etter andre avtakere. riler av denne fisk dukker nå opp på markedet i det østlige Amerika, hvor de aldri har vært kjent tidligere. I midtvesten, hvor de før bare forekom i sparsomme mengder, finnes det nå rikelig av den. Det later til at det kan fiskes store mengder.

Hvilken posisjon vil så denne nye fisk få på markedet? Det vil bare framtiden kunne vise. En del vil avhenge av tilfeldigheter, men mest kommer det an på den energi og oppfinnsomhet som de motstridende interesser i denne konflikt legger for dagen.

Ja — slik tenker amerikanerne!

Håkjerringfisket ved Svalbard tegner til å bli mislykket også i år, skriver »Sunnmørsposten« 25. juni. Det er bare to båter fra Ålesund som deltar i dette fisket, nemlig »Nørvesund« og »Bellsund«, og de kom lørdag til Tromsø med 86 og 99 fat. Et meget dårlig resultat etter så pass lang tids fiske. Den første gikk fra Ålesund i begynnelsen av mai, og den andre kort tid etter. Båtene rapporterer dårlig vær og vanskelige isforhold og lite fisk.

Det var opprinnelig meningen at det skulle gjøre to, kanskje tre turer til Svalbardområdet i år, men etter det mislykte fiske blir det ingenting av dette. Håkjerringen later til å være forsvunnet fra de vanlige feltene der nord, hva nå enn grunnen kan være. Før om årene var det vanlig at det ble gjort tre turer i løpet av sommeren. Båtene gikk da i april og kom først heim i september—oktober.

»Bellsund« og »Nørvesund« gikk fra Tromsø lørdag kveld og kommer til Ålesund i løpet av uken.

»Kløvermerket« frysefisk. Representanter for norske fryserier var innkalt til møte i Oslo 28. juni til drøftelse av eksporten av norsk frossen fisk og filet, og få utredningen om Amerika-kommisjonens resultater.

Eksportutvalget som eksponent for alle norske produsenter har i disse dager ansatt som direktør Emil Petersen.

— Det er fryserier i Tromsø, Melbo, Stamsund, Henningsvær, Bodø, Kristiansund og Ålesund, liksom det en viss tid av året kan fryses kvalitetsprodukter i Trondheim.

Bergen og Haugesund har også anlegg, men som anleggene i Haugesund og Stavanger er disse i hovedsaken basert på frysing av sild og agn. Hovedtyngden av den norske standardvare som det er planen å markedsføre til utlandet, vil dog i sin tid komme fra Finnmark, hvor det er planlagt flere store fryserier som baseres på at det er jevnt fiske hele året, — og så å si utenfor stuedøren, forteller direktør Petersen i en samtale med »Verdens Gang«.

— Det som det kommer an på er nemlig å få fisken behandlet og frosset ned kortest mulig tid etter fangsten. Det skal bare dreie seg om timer. Bare når et slikt vilkår oppfylles blir produktet så høyverdig som de norske fryserier er enige om at de vil levere det for å kunne oppnå en gunstig pris på verdensmarkedet, og der kunne erobre en posisjon som kan bety innfrielsen av de forhåpninger alle setter til forretningen.

— For å sikre en rasjonell og sunn utvikling av eksporten vil produsentene gå sammen om å markedsføre sin vare

under egne navn, men med et standardmerke — og eventuelt samlenavn for produktet. En parallell finner en i kløvermerket for smør.

Eksporten vil bli gjort til gjenstand for statsvraking og kontroll. Fellesutgiftene vil formentlig som nå dekkes av en eksportavgift, som også vil komme i anvendelse når det gjelder vraking på importleddenes hånd før varens distribusjon til forbrukerne.

Det gjelder jo at importleddene blir like interessert i å opprettholde kvalitetsstandarden, og det vil de bare gjøre hvis ikke de lider noe tap på f. eks. kondemnering av et vareparti som under transporten skulle ha tatt skade.

— — — — —
Det må bli et samarbeid som utstrekkes også internasjonalt til å omfatte de utenlandske distribusjonsledd.

Viktig er det også å holde seg for øye at Norge ikke er uten konkurranse på disse områder. Det er andre som kan levere frosne fiskeprodukter. Hva vi må legge vinn på er å sikre at de ikke greier å konkurrere i kvalitet.

Hailevertran og fiskelevertran.

Under krigen har der vært et stort oppsving i haifisket i De forente Stater og andre steder. Grunnen hertil har vært at levertranen av visse haifiskarter har vist et overordentlig høyt innhold av vitamin A. Haifiskelevertranen brukes som fôrtran, men har også anvendelse til utvinning av konsentrater til den medisinske industri. Som tran betraktet kan dog ikke hailevertran på noen måte sammenliknes med torskelevertran, som både inneholder vitamin A og vitamin D, og som for øvrig kvalitetsmessig er en helt annen vare.

Norsk sildetråling i Nordsjøen. Norsk tiltak på fiskeriområdet står i disse dager på spranget til å realisere nye planer — sildetråling i Nordsjøen. Antakelig er det 5 fartøyer som vil komme i drift i år — de første allerede i begynnelsen av juli måned.

Som »Fiskets Gang«s lesere vil kjenne til, har danskene store planer om sildetråling og er for så vidt ute før oss, da de allerede begynte driften i 1945. Svenskene har drevet sildetråling i mange år, likeledes andre europeiske nasjoner — tyskere, belgiere, hollendere, engelskmenn osv.

I alminnelighet bedømmes utsiktene for et heldig resultat av vår deltakelse som gunstige. Danskene som i fjor forsøkte å salte sin nordsjøisild var meget uheldige med sine produkter, og det uttales offentlig i Danmark at deres saltsild kun var salgbar som følge av de abnorme omsetningsforhold. Svenskene har heller ikke kunnet framstille et første-klasses saltsildprodukt av sin trålsild. Antakelig skyldes dette at de svenske fiskere har relativt lengst vei til havn med fangstene. Salting ombord medfører som kjent mange ulemper og passer lite for fartøyer av denne art og for driftsformen i sin alminnelighet.

Optimistiske beregninger vil vite at vi i heldigste fall kan greie å få silden i høvelig norsk havn 9 timer etter at den er håvet. Nordsjøisilden som er åtefull, men ellers av fin kvalitet med høy fettgehalt, er meget ømfintlig for transport, og tiden og behandlingen av silden vil være det avgjørende for framskaffelsen av et godt råprodukt. Meningen her er å medføre halvkasser, is og salt på feltet og pakke unna etter hvert som høvingen skrider fram, med grundig

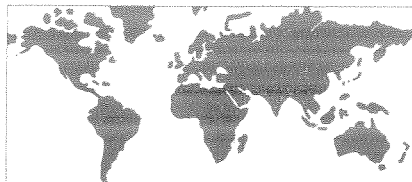
islag påstrødd salt i bunnen av kassene, kassene igjen dekket av papir for å unngå overrisling av blodvann. Ved framkomsten kan en så bestemme hva silden skal benyttes til — salting eller fersk anvendelse, f. eks. for frysing. I tilfelle salting må silden dessuten fullganes.

Våre fiskere har ikke øvelse i sildetråling, men den side av saken skulle vel kunne ordnes etter en tids forløp.

Situasjonsrapport for siste halvdel av juni 1946.

Fra fiskeriinspektøren i Troms, datert 29. juni:

Været har vært en del ugunstig særlig for fiskerne som driver på banken, men har dog ikke hindret driften i noen særlig grad, da fisket foregår fra ytterste banker og helt opp til Nordkynn. Deltakelsen er nå ganske stor, kystfisket drives fra middels store kuttere. De større fartøyer som ikke er i fraktfart, driver nå fiske ved Bjørnøya, hvorfra innkommer daglig fangster som anses for gjennomgående gode, for motorkuttere gjennomsnittlig 20—50 tonn saltfisk og en del kveite 700—4000—2000 kg. Deltakelsen så ikke til å begynne med noe lovende ut, men øker stadig. Det går fra distriktet fartøyer som ikke anløper Tromsø, derfor kan en ikke oppgi nøyaktig antall fartøyer. På Bjørnøfjeldet forekommer store mengder av torsk som er meget storfallen og fet. Fiskerne klager over trålernes rovdrift, da disse ikke tar hensyn til linefiskerne. Kystfisket har gitt pene fangster, gjennomsnittlig 1000 opp til 4000 kg kveite og en del andre fiskesorter, hovedsakelig brosme og steinbit. Seifisket er så smått begynt, men hovedsakelig på drag. Den siste uke har det vært særlig godt fiske for Ulsfjord på drag. Siste dager har det vært levert i Tromsø to seisnurpefangster på henholdsvis 15 000 og 20 000 kg. Agntilførselen har vært mindre bra, da hovedsakelig all angsild kommer sørfra. Det har ikke vært stengt nevneverdig sild i Nord-Norge den senere tid som har vært brukbar til agn. Etterspørselen etter all slags fiskesorter er livlig, og omsetningen går raskt unna når fiskerne kommer i land. Kveiten eksporteres mens alle andre fiskesorter hovedsakelig saltes. Laksefisket er på enkelte steder ganske godt, men noe tall kan på nåværende tidspunkt ikke oppgis, da dette fiske foregår i all hemmelighet. Det er avsluttet et større eksportsalg av saltfisk fra Finnmark, og et stort parti tilført hertil for videre skipning. Salget er formidlet gjennom FFF, Hammerfest. For øvrig som anført i min forrige rapport.

Ut-
landet.

Tyskerne dukker opp igjen i Nordsjøen.

I »The Fishing News« for 15. juni leser vi at et tysk motorfartøy har vært innom Lerwick. Det hadde en fangst på 280 tønner sild inne. Mannskapet var beskjeftiget med

pakkingen. Fartøyet er et av de 170 som driver sildefiske fra Cuxhaven og Hamburg under alliert kontroll. Silden saltes uganet i tønner og føres til tyske havner. Tyskerne tiltrakk seg mange tilskuere, som interessert iakttok sildepakkingen ved kaien i Lerwick.

Også i Belgia skaper importfiskeren misnøye.

»Het Nieuw Visscherijblad« anstiller en del betraktninger i anledning de norske, svenske og danske fiskeforsendelser som kommer til Antwerpen. Bladet ser ikke med blide øyne på disse forsendelser, og betegner dem som meningsløse. Situasjonen er nå den at tusenvis av kilo belgisk fisk går til fiskemelfabrikene. På den annen side er det millioner av mennesker i Europa som sulter. Bladet klager videre over tungvint administrasjon, og nevner at Ostende fiskerihavn nå administreres fra Brussel, mens tidligere direktøren for Ostende fiskerihavn hadde friere hender. Videre spør bladet om de utenlandske forsendelser av fisk er et resultat av handelstraktater inngått på lang sikt. Bladet hevder at det ville ha vært gunstigere med den ordning en hadde før krigen. Da kom nemlig utenlandsk fisk i begrensede månedlige kvanta i følge avtaler som kunne oppsis på kort varsel. Ellers nevner bladet at den belgiske fiskeflåte er gjenoppbygd, og at den allerede nå har større kapasitet enn før krigen.

Islands pris på sild og kull.

I tilknytning til skriv herfra av 11. juni i følge telegram fra legasjonen i Reykjavik, har de islandske myndigheter nå fastsatt sildeprisen til islandske kr. 31 pr. mål. Kullprisen er fastsatt til mellom 170 og 180 islandske kroner pr. tonn, og oljeprisen til islandske kroner 400 pr. tonn.

Islands torskefiske.

I følge melding fra Fiskifjelag Islands er der inntil 31. mai blitt oppfisket av islenderne 140 409 tonn sløyd torsk uten hode, hvorav iset 64 997 tonn, levert til fryseriene 59 969 tonn, hengt 736 tonn, konservert 522 tonn, saltet 12 672 tonn, forbrukt innenlands 1032 tonn.

Markedsnytt for norske fiskeriprodukter.

Eksport av fisk fra Norge til Nederland.

Det meddeles at import av fisk til Nederland for tiden utelukkende kan skje kollektivt gjennom Stichting Gemeenschappelijke Verzorging Vischimport, 25 J. P. Coenstraat, Haag. Innførselen kan enn videre bare skje for så vidt den nederlandske regjering stiller den herfor nødvendige valuta til disposisjon.

Innførselen av fersk sjøfisk og fersk sild blir på vegne av den nevnte institusjon besørget av firmaet H. J. van Wingerden, 4 Schokkerweg, Haag (Scheveningen), og P. Jongejans, 97 Stationsweg, Ijmuiden. Innførselen av saltet sild finner sted ved J. Kornaat, 134 Schiedamscheweg, Vlaarding, og innførselen av skall- og skjell-

dyr ved firmaet P. J. van Klaveren, 11, Arolsenplein, Rotterdam.

(Innberettet av Generalkonsulatet i Rotterdam, den 24. april 1946 i følge »Meldinger« fra Norges Eksportråd).

Tollsats i Storbritannia på tran fra Norge og Kanada.

Innførselstollen i Storbritannia på alle slags »codliver oil« er 1 sh og 4 d pr. gallon. Denne tollsats ble fastsatt ved Ottawa-avtalene i 1932. Bestemmelsene inneholdes i avtalen med Nyfundland, og hadde til hensikt å sikre Nyfundland en stor preferanse i forhold til ikke-britiske land. Nyfundlands egen utførsel av tran til Storbritannia skulle nemlig fremdeles være tollfri. I ly av denne preferanse utviklet det seg under krigen en betydelig tranindustri i Storbritannia, og alle forsøk fra vår side på å få den i avtalen med Nyfundland fastsatte toll redusert, iallfall for tran til teknisk bruk, mislyktes. Det ble åpent erkjent fra britisk side den gang at man måtte ta hensyn til den siden 1932 utviklede tranindustri her i landet. Forholdet er derfor fremdeles det at tran av enhver art fra britiske riksland kan innføres tollfritt til Storbritannia, mens tran fra hvilket som helst »foreign country«, altså ikke-britisk land, må betale 1 sh og 4 d pr. gallon. (»Meldinger« fra Norges Eksportråd).

Tørrfisk mot 4 skip i Italia.

Etter forslag fra Handelsdepartementet har regjeringen den 10. mai vedtatt å framlegge for Stortinget følgende:

»Handelsdepartementet bemyndiges til å stille statsgaranti for norske fordringer i Italia i forbindelse med avtale på delvis kompensasjonsbasis om salg av tørrfisk fra Norge til Italia, og bygging av inntil 4 skip for norsk regning ved italienske skipsverft.

De nærmere vilkår for gjennomføringen av statsgarantien fastsettes av Handelsdepartementet.

For statsgaranti som gis i denne forbindelse oppkreves en provisjon til Eksportgarantifondet. Provisjonens størrelse fastsettes av Handelsdepartementet.

Forslaget ble behandlet av Stortinget 27. juni, innstillingen fra sjøfarts- og fiskerikomiteen om statsgaranti for norske fordringer i Italia i samband med byttehandel, tørrfisk mot skip på delvis kompensasjonsbasis.

Den opprinnelige innstilling, som var enstemmig, bygget på en garanti for tre skip. Etter at komiteen hadde fremmet innstillingen, er det kommet en rekke opplysninger til komiteen som har gjort en ny behandling av saken nødvendig. Blant annet har Italia gått med på å godta leveranse av inntil 1000 tonn tørrfisk av 1947 års produksjon, dersom det skulle vise seg at Norge skulle ha for lite fisk av inneværende års produksjon for å deke en kompensasjonsforretning på fire skip. Komiteens flertall går inn for dette forslaget, mens et mindretall foreslår den opprinnelige innstilling opprettholdt.

Etter en del bemerkninger ble innstillingen vedtatt.

Lov og bestemmelser gitt i medhold av lov.

Fredning av brisling.

I medhold av Handelsdepartementets forskrifter av 13. mai 1938 om fredning av brisling § 9 har Fiskeridirektøren den 1. juli 1946 bestemt at fangst av brisling i Oslofjorden innenfor en linje trukket fra fyrlykten på Østnestangen ved Hurumlandet over sydligste punkt på Ostøya ved Horten og videre til fastlandet igjen er tillatt fra onsdag 3. juli 1946 klokken 20. En viser til kunngjøring fra Fiskeridirektøren av 12. og 13. juni 1946.

Verdien av utførselen av fisk og fiskeprodukter og hvalfangst i april 1946.

Fisk og fiskeprodukter:	1000 kroner
Sild og fisk	17 488
Hæretikk	8 082
Dyriske forstoffer unnt. hvalkjøttmel	445
Tran av fisk, vesentl. torsk... ..	2 915
—»— annen	1 246
Fiskelim	8
Rogn	332
Klareskinn	6
Melke, silderisp o. a. produkter .	27
	30 549
Hvalfangst:	
Hval, bottlenose, sperm., tran og olje	59
Degras	15
Herdet fett	1 499
	1 574

Litteratur.

Allen, Edward W.: Welfare of nation seen vitally involved in fishery protection. Commerce. Fish. Weekly, Vancouver B. C. May 17. 1946.

Chemical analysis of fish flour. Commerce. Fish. Weekly, Vancouver B. C. May 24. 1946.

L'exploitation exagérée des fonds de pêche. La Pêche marit. No. 819. Paris Juni 1946.

De bør

sikre Dem en annonse i »Fiskets Gang«. De kan bare få plass på omslaget. Plassen er derfor begrenset.

Fortsatt rikt bankfiske både fra Sunnmøre og Troms.

Brisling i lås for lang tid fremover.

Fisket i uken som endte 29. juni var noe hindret av dårlig vær i det sydlige og vestlige Norge. Nordpå var værforholdene bedre. Sildefisket er det fremdeles ikke noen særlig fart i. Brislingfisket gir mer enn nok i nystengning. Bankfisket gir et meget godt inntrykk. Håbrandfisket er middels. Makrellfisket lite. Seisnurpingen tar til.

Sildefisket.

Det foregår fremdeles ikke noe sildefiske i Nord-Norge. Derimot fås det en del sildefangster fra Nord-Trøndelag og sørover. Småsildstørrelsen 20—34 stk. pr. kg blir etterhvert mer alminnelig, men det er lite eller intet av større sild foreløpig.

Nord-Trøndelag: Det ble fisket 800 hl fabrikkvare i Kolvereid og Namsen i siste uke.

Sør-Trøndelag: I ukens løp ble det opptatt 1800 hl småsild i Stjørna og Hemne. Silden som var av størrelse 20—34 stk. pr. kg ble hovedsakelig solgt til agn. I slutten av uken — fredag og lørdag — ble det satt 10—11 nye steng i Stjørna med et samlet innhold på vel 2000 hl småsild.

Møre og Romsdal: Det ble stengt nær på 8000 hl småsild i fylket i siste uke. Det meste av kastingen foregikk på Nordmøre, hvor det ble stengt 4835 hl, hvorav blant annet i Stangvik 2920, i Battenfjord 880, Tingvold 300 og Åsgård 330 hl. I Romsdal var fisket bagatellmessig med en samlet kasting på 615 hl. På Sunnmøre var der noe sild å få i flere fjorder. Der ble stengt tils. 2510 hl fordelt med mindre mengder på Vannylven, Sandøy, Syvde, Ørstafjord, Ulsteinvik, Sykylven, Ørskog, Hjørundfjord, Vatne og Volda. På Nordmøre og i Romsdal var all sild av størrelsen 20—35 og på Sunnmøre en del av den silden som ble stengt i ytre distrikter.

Sør for Stad ble det kastet ikke så lite sild ved Værlandet i Askvold, i Hjeltefjorden og Bjørnefjorden. Det har dessuten vært kastet sild i Førresfjorden i Sunnhordland. Ukens kasting kan dreie seg om vel 4000 hl, det er overveiende småsild av størrelsen 20—34.

På **Sørlandet** har det vært kastet noe forfangstsild, hvorav der blant annet blir saltet en del. Fisket har foregått ved Lista og har gitt ca. 500 hl i siste uke, hvorav saltet 2—300 tønner.

Brislingfisket.

Værforholdene har ikke vært særlig gunstige for brislingfiske, men en har inntrykk av at der er meget fisk til stede og at der kommer nye innsig — visse rapporter tyder på det. I forløpne uke har det foregått fiske i Ytre Sunnfjord ved Vilnes, i slutten av uken et betydelig fiske i Sogn ved Fresvik, dessuten en del fiske forskjellige steder i Hardanger og ellers en del tilfeldig kasting i Nord- og Sunnhordland. I Rogaland har det stort sett vært stille, men der kommer en del nystengning til også her. Således ble det før siste helg fisket en del i Sandefjord. På Østlandet har det vært tatt en del mindre fangster i Oslofjordens indre deler. Fra det sperrete område berettes om gode forekomster, som nå noenlunde holder fettprosenten i Holmestrandsfjorden. Ifølge de nyeste bestemmelser vil da også fisket bli gjenåpnet i disse farvann fra den 3. juli kl. 20.

Med hensyn til brislingen vestpå kan bemerkes at den ved Fresvik i Sogn stengte brisling delvis har vist seg 100 pst. fullmåls hva størrelse og fett angår. I enkelte steng var dog utkastprosenten opptil 15 pst. I Granvinfjorden i Hardanger har det vist seg at brislingen har ligget under 7 pst. fett. I de ytre distrikter på Vestlandet viser kvaliteten seg fremrakende.

En regner med at fabrikkene avtar bort mot 60 000 skjegger brisling pr. uke. På 3 ukers drift skulle dette bli omlag 160—180 000 skjegger. Der er tilstrekkelig brisling i lås for en rekke uker framover. Den mindreverdige vare senker opptaket og forringer den fisk som er av bedre kvalitet. Opptaket stilles likt for alle sorter — etter tur.

Bankfisket.

Også i siste uke gikk det meget godt med bankfisket på Tampen og ved Shetland. En damper hadde rekordfangst 50 000 kg rundfisk, og ellers var fangstene i sin alminnelighet meget gode. Værforholdene på banken var imidlertid ikke så gode som uken før og det var tider og dager fartøyene lå og bakket på været uten å få bruke. Fisketilførslene til Møre og Romsdal andrar til 801 tonn lange, 10 tonn blålange, 74 tonn brosme og 19,6 tonn kveite som utbytte av

bankfisket og dertil fra kysten og nærmere felter 9,6 tonn torsk, 44 tonn sei, 7,7 tonn hyse og en del småpartier av andre fiskeslag.

Det meldes om store tilførsler fra Måløy også siste uke. Der ble tilført 10 tonn torsk, 2 tonn sei, 179 tonn lange, 23 tonn brosme, 7,3 tonn hyse, 3,8 tonn kveite etc.

Fra Tromsø meldes om godt bankfiske på Fugløy-banken og nordover til Nordkyn. Der er ganske stor deltakelse — omlag 35 fartøyer. I uken ble det tatt kveitefangster på 700 til 4000 kg. I ukens løp ble det tilført Tromsø 19,5 tonn torsk, 30,5 tonn sei, 10 tonn brosme, 2,5 tonn hyse, 32 tonn kveite og 8,5 tonn steinbit — tils. 103 tonn.

Ellers meldes det om gjennomgående bra fiskeforekomster flere steder på kysten, men om mindre høvelige værforhold. En er så smått tatt til med seisnurping, således meldes fra Bø i Vesterålen om en ukefangst på 69 tonn, hvorav saltet 54 og andvendt til filet 15 tonn.

Det meldes også om begynnende seisnurping på Kvenangen i Troms. 2 fartøyer har i inneværende uke fått 20 tonn hver. For øvrig opplyses det at mange seisnurpebruk fra Finnmark nå ligger i Tromsø for barking av nøter.

Fra Sørlandet (Kr.sand S.) meldes om god tilgang på fisk — sei og lyr fra kysten og torsk fra Revet. Der har også vært fisket bra med laks og det uttales at det nå ser ut til å være nok av denne vare i Kr.sand, hvilket ikke har vært tilfelle på mange år.

Fjerne farvann.

Et fartøy er kommet inn til Ålesund fra Bjørnøya med ca. 30 tonn saltfisk, som ennå ikke er utlosset. Fartøyet hadde ikke fått drevet fullt ut, men var blitt pårendt av en tysk fråler og hadde måttet forlate feltet. Til Tromsø er innkommet 3 fartøyer fra Bjørnøya med tils. 92 tonn saltfisk. Der meldes fremdeles om meget bra fiske. Der er nå økende deltakelse i Bjørnøyfisket fra Troms.

Grønland: Det meldes at m/s Smaragd er framkommet til Færingehavn på Grønland og vil begynne fisket straks. Samtidig opplyses at m/s Smaragd visstnok blir eneste norske fartøy på feltet i år, idet ett av de 2 andre fartøyer vil bli sluttet i fraktfart for ferskfisktransport og det annet blir ikke ferdig fra verksted i tide.

Håbrandfisket.

Fisket har i siste uke hovedsakelig foregått over hele Norskerrevet, men også på Vikingbanken og Tam-

pen. Fisket må beskrives som middels med ujevne fangster. Det har vært vanskelig å finne fisken og været har heller ikke vært det beste. I ukens løp + et par ettermeldinger fra foregående uke — er der innkommet 27 fartøyer med tils. 195 000 kg. håbrand, som er eksportert hovedsakelig til Tyskland, litt til Belgia.

Vårtorskefisket.

Fra Finnmark er det kommet melding om at vårtorskefisket ble avsluttet den 22 juni og oppsynet hevet. Noen sluttoppgave er fremdeles (2. juli) ikke framkommet.

Makrellfisket.

Fisket i siste uke skildres som lite, ennskjønt der er en del notmakrell å få langs vestlandskysten.

Sluttoppgave for Makrellagets sesong foreligger foreløpig ikke, men partiet dreier seg om ca. 5700 tonn — et meget pent resultat. Det egentlige og større fiske falt over et meget kort tidsrom — nemlig i løpet av 14 dager omkring månedsskiftet mai—juni. Der ligger nå lagret en del frossen makrell, som etter hvert blir eksportert til den amerikanske sone i Tyskland. Dessuten er der beholdninger av saltet makrell.

Håkjerringjangst.

To fartøyer er innkommet til Ålesund med henholdsvis 98 og 88 fat håkjerringtran. Fartøyene får omlag kr. 1,40 pr. kg for tranen. Fisket hadde foregått på Svalbardfeltet, hvor isforhold og værforhold var mindre gunstige og ga et mindre fiskeresultat enn ventet.

Hvaljangst.

Det meldes om fortsatt godt utbytte av hvalfangsten på Andenesfeltet.

Averter i Fiskets Gang!

Engelsk mål og vekt omgjort til norsk:

1 pund	=	0,454 kg
1 cwt	=	50,8 »
1 stone	=	6,35 »
1 cran	=	170,47 liter
1 gallon	=	4,54 »
1 tonn	=	1016 kg
1 barrel	=	121,2 liter

SPITSBERGEN

Da det nå kan drives norsk fiske igjen i disse strøk, har vi funnet det av interesse å ta med en kartskisse.

Om fisket ved Spitsbergen skriver Thor Iversen følgende i sin bok om „Utviklingen av fiske og fiskemetoder i Norge.“

„ — — — — Et temmelig betydelig torskefiske fra Norge ble drevet utfor nordvest og vestsiden av Spitsbergen i tiden 1873—82. Det ble ikke drevet med liner, men utelukkende med håndsnøre fra robåter på ganske grunt vann, vesentlig inne i fjordene fra helt oppe i fjæren på 4—5 favners dyp og utover nedtil 50 favner.

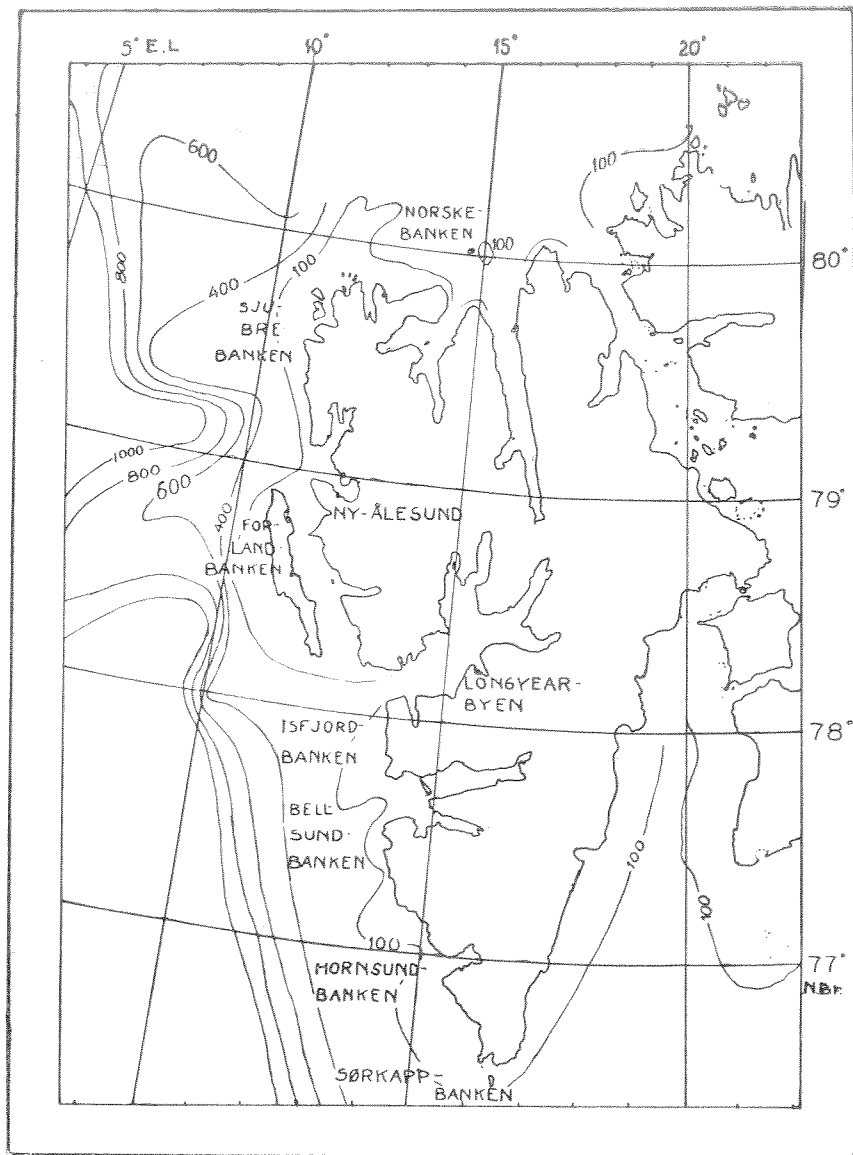
Det var mest små jøgtfartøyer fra Troms- og Finnmarksbyene som søkte dit, men mange fartøyer var også hjemmehørende i byene sønnenfor og disse var ofte større, opptil skonnerter og brigger. De små fartøyer hadde med seg 2—3 småbåter og de store opp til 5 å 6. Fartøyene ble ankrert opp på høvelige steder ved land og selve fisket drevet fra småbåter med 2—3 manns besetning. Fisken ble flekket og saltet ombord i fartøyene. De fleste av skutene drev kun fiskeri, men noen var utelukkende oppkjøpsfartøyer og andre drev fiske ved siden av oppkjøp.

Torskefisket ble drevet noenlunde samlet i 4 forskjellige områder. Det norske fiskefelt var Raudfjord, rundt Norskeøya og videre vestover til Magdalenafjorden. Et samlet felt var også den nordre del av Forlandsundet med omgivelser. Det viktigste og største fiskefelt var Isfjorden og da især sørsiden fra Adventfjorden vestover med Colesbukta og Grønfjorden hen til Kap Linepynten. I Bellsund ble fisket drevet mest utenfor strømmene på begge sider av Akseløya.

Torskefisket på Spitsbergen begynte alminnelig i første dager eller i midten av juli, og ble avsluttet i slutten av august eller første dager i september.

I 1874 ble oppfisket 37 000 stk. torsk, 1875 147 000, 1876 569 700. Årsfangstene varierte deretter mellom 167 700 og 595 200. I 1883 søkte 18 fartøyer til Spitsbergen, men torskeperioden var da opphørt og kun 3 torsk ble fisket det år.

Som alt fiske er, var også torskefisket ved Spitsbergen i disse gamle dager ujevnt. Noen fikk store fangster, noen små. Alminnelige fangster med små jakter på 6—7 manns besetning er oppgitt å ha vært 20 000—30 000 stk. torsk, men i 1876 hadde et fartøy med 3 båter og 7 mann 76 000 torsk, som alt ble flekket og saltet av fartøyenes egen besetning. Denne store fangst ble gjort med håndsnøre fra småbåter og med fartøyet forankret dels i Adventfjorden og dels i Colesbukta i Isfjorden.

De store torskestimene som den gang søkte inn i fjorden fråtses i flueåte (*Limacina helicina*), en liten vingenesnegl som i enorme masser svevet om i vannlagene. Under tilberedning og salting hadde torsken en stygg lukt. Denne lukt var flueåten skyld i, og som handelsvare betraktet var Spitsbergentorsken derfor dårlig ansett.

Den torsk som blir fisket nå for tiden i Svalbardområdet, Spitsbergen—Bjørnøya, er i det hele tatt upåklagelig som handelsvare betraktet, fordi fisket nå foregår med liner på dypt vann ute på havbankene hvor flueåte ikke opptrer. Men den torsk som leilighetsvis fås sensommers på grunt vann og nær land, kan til dels også nå ha spist så meget flueåte at det lukter og smaker vondt av fiskens kjøtt.

I de senere år har torsken kun unntakelsesvis søkt inn i fjordene, og da bare i små stimer. Torskefisket der nord nå må betegnes som et havfiske og likner på ingen måte det fiskeri som foregikk i 1873—1882. . . . .

ABONNER PÅ „FISKE T S G A N G“

Kampen mot sulten.

Meldinger fra møtet i Forente Nasjoners Ernærings- og Jordbruksorganisasjon. (FAO).

Vi har tidligere gjengitt en oversettelse av programmet til FAO, slik som det ble utformet på konstituerende møte i høst. Vi bringer her utdrag av en pressemelding som ble sendt ut under vårmøtet den 20. mai angående den øyeblikkelige situasjon. Det kan innvendes at dette ikke har noe med fiskeriene å gjøre. En må imidlertid se det hele på noe bredere basis. Gjør en det, byr stoffet atskillig av interesse, også for fiskerne.

En må regne med at ernærings-situasjonen rundt om i verden vil forbli kritisk på et eller annet vis i de kommende fire eller fem år, og det er høyst nødvendig å enes om en internasjonal arbeidsplan for dette tidsrom.

Det er Sir John Boyd Orr, generaldirektør for FAO, som har gitt denne advarsel i et brev til regjeringer og internasjonale organisasjoner, som er blitt oppfordret til å sende representanter til et sær møte for drøfting av preserende ernæringssspørsmål.

Møtet er blitt innkalt av FAO som et resultat av de drøftelser som ble ført i De Forente Nasjoners Forsamling i London tidlig i år. Det vil ikke beskjeftige seg med den øyeblikkelige nødstilstand, da denne søkes lindret av eksisterende institusjoner; men det vil ha sitt blikk rettet mot vinteren 1946/47 og 1947/48.

Med generaldirektørens brev fulgte en foreløbig oppstilling over verdens matbehov og forsyningene i 1946/47. Denne rapport viser tydelig hvordan situasjonen kan utvikle seg.

Rapporten slår fast at den kritiske matmangel rundt om i verden vil fortsette i det minste til avlingene er høstet inn i 1947. Dette under forutsetning av at været i resten av 1946 og i 1947 ikke vil bli dårligere enn gjennomsnittlig, ja, helst litt bedre.

En omfattende tørke i de kommende måneder ville bli endog mer ødeleggende i sin virkning enn tørken i 1945 og tidlig i 1946, idet matvarelagrene er blitt utsatt for sterke inngrep til avhjelp av den øyeblikkelige krise.

Produksjonen på det europeiske kontinent og i det fjerne østen vil ligge under førkrignivået, til tross for at det er utsikter til en viss øking i 1946 i forhold til 1945.

Når det gjelder hvete, som er den viktigste vare i de internasjonale matvareforsendelser, så forteller rapporten at importbehovet til de land i verden som har underskudd på matvarer; kan anslås til hele 30 mill. metriske tonn. Dette kvantum medgår til å gi store folkemengder en ernæring som bare kan betegnes som «eksistensminimum». På den annen side kan en med middels værforhold ikke regne med å få mer enn vel 20 millioner tonn fra de fire viktigste eksportland.

«Eksistensminimum» defineres som den kalorimengde som kreves for å «forebygge den alvorligste underernæring og faren for sosial uro».

Regjeringer som kan yte større bidrag til løsningen av matvarekrisen i verden, er blitt oppfordret til å la seg representere ved møtet den 20. mai.

De internasjonale organisasjoner som ble anmodet om å sende representanter er «Combined Food Board» (C. F. B.), UNRRA, «Emergency Economic Committee» (E. E. C.) og De Forente Nasjoner. «The International Bank for Recon-

struction and Development» (Verdensbanken) og «International Labor Office (Det Internasjonale Arbeidsbyrå)» ble anmodet om å sende observatører.

Nødvendig å forberede seg til å møte den fortsatte krise.

Orr framholdt at det nå er på tide å legge planer for framtiden, og påpekte at det for øyeblikket ikke finnes noen organisasjon som kan beskjeftige seg med den situasjon som vil oppstå i løpet av de neste fire—fem år.

UNRRA, C. F. B. og E. E. C.'s ernæringskomité byr på muligheter for en betydelig grad av internasjonalt samarbeid, men de er alle midlertidige organisasjoner, som i sine nåværende skikkelser vil opphøre innen årets utgang. FAO, som ble opprettet for å virke som rådgivende instans ved drøftelse av verdens ernærings-situasjon, har ingen utøvende funksjoner. I de følgende år har derfor ingen av disse organisasjoner myndighet eller midler til å mestre krisen, som går langt videre enn den situasjon de midlertidige organisasjoner skulle virke for.

Ikke nok med at en må regne med fortsatt knapphet i 1947/48, men «når en er kommet derhen at tilførselen av korn er tilstrekkelig til å unngå hungersnød, så vil fremdeles en knapphet på animalske produkter stille seg hindrende i veien for at verden forsyning av matvarer vil være tilstrekkelig til å bringe sunnhet og arbeidseffektivitet opp til det langt fra tilfredsstillende førkrignivå».

Men også et annet faremoment — forskjellig fra ovennevnte — understreker nødvendigheten av en plan for årene framover.

«Det er i vide kretser frykt for at hvis produksjonen av visse matvarer, spesielt korn, fortsatt skal være like stor som den i de siste år har vært i enkelte land, og at dessuten de krigsherjete land vender tilbake til normalproduksjonen, så vil det kanskje dannes et produksjonsoverskudd, som det ikke vil finnes marked for. Normalt ville dette føre til et plutselig prisfall, og dette ville være ødeleggende for hovedproducentene, og avstedkomme en økonomisk krise. Denne frykt kan komme til å forhindre en totalinnsats fra farmernes side i arbeidet for størst mulige avlinger i 1947.»

«En trenger ikke å utdype nærmere de virkninger som en forlenget hungersperiode vil ha på en befolkning som lever under ustabile politiske forhold. Heller ikke trenger en å utmale de virkninger som en produksjonskrise vil ha på det verdensøkonomiske system som allerede er så hardt rystet av krigen.» «Disse virkninger ville ikke bare merkes i de land som lider under den nåværende knapphet, men over hele verden.»

Det faktiske bilde av situasjonen viser hvor store problemene er.

Det faktiske bilde, eller »foreløbig vurdering av ernærings-situasjonen i verden 1946/47« var blitt gjort i stand for møtet av et arbeidsutvalg av eksperter fra de forskjellige institusjoner, utpekt av FAO.

Det foreløbige utkast er blitt omhyggelig forberedt, og FAO tror at det gir et tilforlatelig bilde av situasjonen, selv når man regner med feilvurderinger innen en viss ramme. Utkastet skulle derfor være et godt utgangspunkt for planleggingen på det nåværende stadium.

Situasjonen i Europa.

En må være oppmerksom på at denne rapport ikke beskjerter seg med den øyeblikkelige situasjon, men ser fram til den periode som tar til, når de nåværende avlinger er høstet inn.

Når det gjelder det europeiske kontinent, unntatt USSR, som ikke er medtatt i denne rapport, så viser de foreløbige beregninger for 1946/47 at kontinentets egen produksjon under gunstige betingelser vil kunne yte ca. 2100 kalorier pr. person pr. dag. Produksjonen i de forskjellige land vil imidlertid være svært ujevn. I enkelte land, som Hellas, Østerrike og Belgia, vil den yte mindre enn 1600 kalorier, mens den i enkelte andre land vil komme opp i 2800.

Disse beregninger vil bare holde stikk under følgende tre betingelser:

at værforholdene vil bli noenlunde tilfredsstillende — hvilket, spesielt for Donaubekkenets vedkommende, er temmelig uforsiktig å regne med på nåværende tidspunkt;

at det gjennomføres en høy utmalingsprosent for korn;

at det må bli brukt meget mer mais til menneskeføde i Donaubekkenet enn det ble gjort før krigen.

En regner med at for å bringe forbruket pr. person på det europeiske kontinent opp til 90 pst. av førkrigsnivået, samt Middelhavsområdet opp til 95 pst., vil en måtte importere mellom 12,5 og 16 millioner metriske tonn hvete. De nøyaktige tall avhenger av hvor meget kjøtt, fettstoffer og olje og sukker som vil være for hånden. Kunne en greie dette, ville det si at det respektive kaloriforbruk i Vest-Europa og i Middelhavsområdet gjennomsnittlig kunne bli ca. 2550 og 2250. Det ville være nok til at forbruket i byene kunne gå opp i 1900 kalorier eller mer.

Selv om en regner med en import som er stor nok til å dekke de gjennomsnittlige rasjoner, vil situasjonen i byene i store deler av det europeiske kontinent bli forvilet våren 1947. Det eneste som kan forhindre en slik utvikling, er at en lar minst mulig avlinger gå med til dyrefor. Dessuten må en foreta en utjevning av de forsyninger som tilflyter de ulike inntektsklasser, noe som samtidig skaper problemet svartebørs. Denne utjevning må også ta sikte på å fordele forsyningene jevnt over året.

Minstebehovet for kalorier i Europa

En komité av ernærings eksperter, som FAO hadde sammenkalt, oppgir et daglig forbruk av 1900 kalorier pr. individ som »eksistensminimum« for kontinentaleuropa.

For at bybefolkningen skal kunne nå opp til et slikt forbruk, kreves etter komiteens oppfatning at gjennomsnittet for hele landet ved det stadium at næringsmidlene er i

handelen, må være 2200 kalorier pr. individ pr. dag. Herav regner en så at 100 kalorier går til spille, og at 200 medgår til å dekke ulikheten i forsyningene mellom by og land.

Fra et ernæringsmessig synspunkt må derfor gjøres alt som står i ens makt for å få i stand en import av matvarer, som er så stor at den kan heve antallet av disponible kalorier til gjennomsnittlig 2200 pr. dag pr. individ.

Dersom en kunne komme opp i et faktisk forbruk på 2200 kalorier pr. person pr. dag, ville dette bety at en hadde nådd neste trinn på veien mot målet. Til et slikt faktisk forbruk vil i alminnelighet kreves 2500 kalorier som et gjennomsnitt for hele landet, på det stadium næringsmidlene befinner seg i handelen.

Heller ikke denne tilstand er tilfredsstillende, men den gir barna bedre vekstmuligheter, forbedrer den almene sunnhetstilstand og øker arbeidsytelsen. På dette stadium er det også mulig å ha oppmerksomheten rettet mot dietens kvalitet, nemlig ved å øke dens proteininnhold.

Situasjonen i det fjerne Østen.

Befolkningens egen produksjon av næringsmidler vil ikke være stor nok til å avhjelpe den nåværende nød i det fjerne østen, i hvert fall ikke før storparten av den nye rishøst foreligger; ja, i enkelte områder ikke før hveten er innhøstet tidlig i 1947.

Over store områder begynner ikke innhøstningen av ris for alvor før i november. Det kan ventes en øking på 6 pst. av avlingen i 1946 sammenliknet med 1945. Denne øking vil under forutsetning av middels utbytte utgjøre 8 millioner metriske tonn.

Men fremdeles vil produksjonen ligge ca. 10 pst. eller 14 millioner metriske tonn under førkrigsnivået. Selv under de gunstigste forhold vil de eksporterende land — Burma, Siam og Fransk Indo-China — ikke være i stand til å levere mer enn en femtedel av den ris som før krigen ble skipet fra disse land, plus Korea og Formosa.

Løpende rapporter gir uttrykk for at avlingene av hvete og andre kornslag er små i India; det samme gjelder andre kornslag enn hvete i China.

Selv om en regner med en forbedring av risavlingen, så ville det for å heve rasjonene i det fjerne østen opp til førkrigsnivå, i 1947 kreves en import av 18—24 metriske tonn hvete eller tilsvarende av annet kornslag. Over storparten av dette område lå førkrigsnivået for lavt til å fremme sunnhet og arbeidseffektivitet.

Dersom en skulle fylle ut halvparten av den skilnad som er mellom området egen kornproduksjon og fullt førkrigsforbruk, ville det kreves en import av 10 millioner metriske tonn (375 millioner bushels) i perioden fra 1. juli og et år framover.

Rapporten uttaler seg ikke om det kaloriforbruk som halvparten av jorden befolkning hadde før krigen. Det er 1 150 000 000 mennesker som bor på dette område. Ernæringskomiteen oppgir imidlertid et forbruk av 1500—1600 kalorier pr. individ pr. dag som et eksistensminimum i det fjerne østen og i tropene i sin alminnelighet. Dette vil igjen tilsi at gjennomsnittet for et land må være 1900 kalorier eller mer, på det stadium at næringsmidlene befinner seg i handelen. En forutsetter da at matvaredistribusjonen er forholdsvis godt utviklet.

Ulikheten mellom de oppgitte kalorimengder for det fjerne østen og for Europa, skriver seg fra at østens og tropenes folk har en mindre gjennomsnittshøyde. Dessuten er det forskjell på aldersfordeling, klima og andre faktorer.

Eksporten kan komme til å bli $\frac{1}{3}$ mindre enn importbehovet i 1946-47.

Det er lite sannsynlig at forsyningene av en flerhet av levnetsmidler fra de eksporterende land vil bli større i 1946/47 enn de faktisk var i 1945/46. Dette gjelder hvis ikke effektive forholdsregler blir tatt for å redusere disse lands eget forbruk, enten av førstoffer eller av menneskeføde, eller av begge deler.

Selv om man også må ta andre fødevarer i betraktning, er det klart at det er hvete som er det viktigste vareslag i den internasjonale matvarefordeling. I følge de beregninger som her er referert, trenges en import av ca. 12,5 millioner tonn for å imøtekomme minimumsbehovet på det europeiske kontinent og i Middelhavsområdet, og 10 millioner tonn til det fjerne østen. Hvis en så legger 7,5 millioner tonn til disse tall, for land som ikke omfattes av rapporten (Storbritannia, Irland, Brasil og andre latinamerikanske land, Afrika, det midtre østen), så vil underskuddslandenes totale importbehov komme opp i ca. 30 millioner tonn.

Enhver avvikelse fra disse beregninger vil høyst sannsynlig bli av negativ art. Beregningene er basert på gunstig vær fra nå av og framover, og — spesielt for kontinental-europas vedkommende — på en effektiv utnyttelse av forsyningene av næringsmidler.

Rapporten angir skjønsmessig at for å møte dette importbehov på 30 millioner tonn, vil det fra U. S. A., Canada, Australia og Argentina kunne skaffes ca. 20 millioner tonn, forutsatt middels godt vær. Det kvantum som faktisk blir gjenstand for eksport, kan gå helt ned i 17 millioner og helt opp til 23 millioner tonn. Dette avhenger av avlingene, hvor meget som brukes i landet og i hvilken grad lagrene — som nå er nede i 11 millioner tonn — kan fylles igjen.

Man har ennå ikke utarbeidet noen oversikt over alle slags matvarer som kan skaffes fra de eksporterende land — nemlig fettstoffer, oljer, sukker, kjøtt, meieriprodukter, så vel som hvete. Men det er i følge rapporten klart, at hvis en regner med alle slags matvarer, så vil skillnaden mellom importbehov og eksportkvanta bli enda større enn hva som her er oppgitt for hvete.

Det faktum at det mangler $\frac{1}{3}$ på at behovet endog på grunnlag av eksistensminimum kan dekkes, klargjør hvor absolutt nødvendig det er å foreta den ytterste økonomisering ved bruken av brødkorn, både i eksport- og importlandene i 1946 og 1947. Det viser også nødvendigheten av de ytterste anstrengelser for å øke neste års avlinger.

Ny norsk stortråler type i britisk bedømmelse.

Forts. fra nr. 24, s. 286.

Planens hovedtrekk er nå blitt omtalt, men der er også annet som bør nevnes. Således later det til at bakken vesentlig skal benyttes som proviantrom. Der er et tweendeck under hoveddekket med plass til vanlig kjettingkasse og andre rekvisita. Fiskerommet er meget lengre i forhold til skipets lengde enn vanlig i trålere. Som nevnt tidligere synes fartøyet lett å kunne forvandles til vanlig fraktfartøy, og med sine 15 knops fart synes det å kunne anvendes som lastdrager på mange måter, blant annet i tropiske farvann, hvor fartøyet dessuten kunne føre et visst antall kahytt- og dekkspassasjerer.

Et annet interessant trekk er at forskjellen mellom dypgående akter og forut er meget mindre enn vanlig i trålerpraksis. I virkeligheten er kjølen nesten horisontal. Der er en tverrskiptank for oljebunkers på ca. 100 tonn foran maskinrommet. I maskinrommet er der plassert en dieselmaskin, men der er ikke oppgitt hva slags maskin, hvor kraftig og hvilket antall omdreininger propellen, som har stor diameter og sterk stigning, skal ha. Der er ytterligere en bunkerstank på 70 tonns rominnhold ved akterenden av maskinrommet, og bak denne ligger akter-peak-tank. Alle bekvemmeligheter er formentlig plassert i overbyggingen på hoveddekket, aktenfor trålwinchen. Der er en livbåt på styrbord og en på bakbords side ved mesanmasten. Så vel formast som mesanmast er vertikale — den siste meget kortere enn den første.

Skal en kunne bedømme den forholdsmessige verdi av en plan som denne, er det interessant å ta et blick rundt

omkring for å undersøke om utviklingen går i liknende retning andre steder i verden. I denne henseende er det verdt å merke seg at Wheeler Shipyard Corporation, White-stone, Long Island, New York, framsatte forslag om standardiserte trålere i 180 fots størrelse, stålskrog, dieseldrevne med semikjøleanlegg. Verftet var i stand til å bygge hele flåter av stål- eller tretrålere på den måte som den enkelte eier ønsket. Både Wheeler Corporation og Hannevig er uvisse på om tre eller stål vil være det beste materiale til konstruksjon av trålere av denne art.

Wheeler-planen er interessant. Den har også en stevn med stort overheng og skjeformet krysserhekk, men poopen er av en annen type. Den er ikke en fortsettelse av skips-siden i dens naturlige linje oppover, men av en struktur som skrånar innover fra skansekleddningen. Der er også 2 master, men Wheelertypens formast er mer alminnelig plassert ved overgangen fra bakk til hoveddekk og er av trefottypen med utkikspattform. Der er et temmelig langt brønndekk med fiskerom. Overbyggingen heller akterover og er buet i forkant i overensstemmelse med de beste moderne tradisjoner. Trålwinchen er også her innebygget i forkant av overbyggingen og skorsteinen er av pæreform. Umiddelbart aktenfor skorsteinen er der en mesanmast med en derrick, tilsynelatende beregnet til å benyttes over maskinskyllighet til behandling av maskindeler.

Både Wheeler Corporation og Hannevig bevarer taushet med hensyn til maskintypen. Denne skulle imidlertid ikke

Forts. s. 298.

KLIPP

Fiskerne og skattetrekket.

Under denne tittel skriver »Fiskeribladet« 19. juni blant annet følgende:

» — — — — — herredskasserer Eriksen i Torsken har kommet på en ganske genial idé: Skattetrekket hos fiskerne skal besørges av Råfisklaget og Notfiskarsamskipnadens Sildesalslag. — — — — —

I dag er det bare industriarbeidere, funksjonærer og andre faste lønsmottakere som en kan innhente nøyaktige oppgaver hos. Nå er det fiskernes tur. For jordbruk og forretningsliv er det ikke så nøye med oppgavene.

Det er i denne forbindelse grunn til å spørre om det er fiskerne som i dag er de største skattesytere? Vi tror det ikke. Derfor er det heller ikke grunn til å løse spørsmålet om skattetrekk og oppgaveplikt for fiskerne som et isolert tilfelle. En må i stedet ha det klart for seg at hele vårt nåværende skattesystem er temmelig uthullet. Det er fullt av smutthull som enkelte grupper har høve til å skjule store formuer i. Registreringen av formue vil vise det både klart og tydelig. Vi vil derfor anbefale herredskasserer Eriksen i Torsken og alle hans kolleger om å gå løs på problem-løsningen med ny frisk, og en bør da ikke bare konsentrere seg om fiskerne, men ta opp til revisjon reglene om skattetrekk og oppgaveplikt for alle lag av befolkningen.

Rasjonalisering.

Om dette skriver »Verdens Gang« 29. mai blant annet:

» — — — — —

Men også på mange andre områder hvor det rent maskin-tekniske ikke springer så i øynene, er behovet for rasjonalisering meget sterkt og må imøtekomes hvis vi skal kunne hevde oss i en verden hvor konkurransen igjen blir lov. Det gjelder både jordbruk, skogbruk og fiske. En skal huske på at rasjonalisering, i det hele tatt produksjonstekniske framskritt, ikke ensidig er knyttet til det rent maskinelle. I jord- og skogbruk er det sikkert forholdsvis begrenset hva en i et land med Norges naturforhold kan oppnå ved å bruke mer maskiner. Men rasjonalisering betyr bruk av mer hensiktsmessige metoder i det hele tatt; det kan gjelde yrkesopplæring og fagkunnskap, redskapstyper og husdyr-kvalitet, transport-systemer og omsetningsforhold. Trål er rasjonalisering. Bedre tømmerveier er rasjonalisering. Øking av melkemengden gjennom bedre avlsdyr er rasjonalisering.

Veiene er mange, men målet er ett: å nå fram til en større produksjon pr. arbeidstime.

Vi trenger det. Vi trenger det dobbelt i den befolknings-situasjon hvor vi befinner oss: nettotilveksten av personer i arbeidsdyktig alder som før krigen var over 40 000 om året, er gått ned til en fjerdepart i dag, og vil i 1960 være nede i en tiendepart!

Da gjelder det at hver enkelt får utrettet så meget som mulig, og at alle blir satt inn der hvor de kan gjøre mest nytte for seg.»

Fiskeridepartementet,

som er blitt en kjensgjerning når dette bladet når leserne, omtales i bladet »Fiskaren«, som blant annet skriver:

» — — — — —

Det er klart at det ikke bare var uhensiktsmessig i en slik tid at fiskeridepartementet sorterte under fire forskjellige departementer, uten at dette måtte virke hemmende på arbeidet med de mange saker som nå krever den aller største oppmerksomhet fra statsmyndighetenes side.

Et veldig arbeid ligger foran en. Ved etableringen av det nye fiskeridepartement har man skaffet seg et sentral-organ som forhåpentlig vil vise seg oppgaven voksen.

Når saken nå har tvunget seg fram ved sin egen tyngde og fiskeridepartementet er et faktum, er det å håpe at det vil få myndighet til å stille med alle fiskerisaker som angår saltvannsfiskeriene, heri innbefattet sjølaksefisket. Det er ingen grunn til at dette fortsatt skal høre hjemme under landbruksdepartementet.»

Ny norsk stortråler. forts. fra s. 297.

avstedkomme vanskeligheter. Der er i dag både i Amerika og Europa en rekke kraftige fire takts superchargete eller 2 takts enkeltvirkende dieselmotorer med spylepumper, som er helt ut akseptable og pålitelige til øyemedet.

En standardisering av trålerutviklingen synes å være vel verd diskusjon. Det er mulig at planene kan føre til masse-produksjon av trålere nå i etterkrigsårene, som ikke er mulig for andre skipstypers vedkommende. En stor mangel på fisk over alt i Europa, synes å kunne medføre at planen vil bli en suksess.»

Så vidt mr. Hardy.

Vi vil gjerne tilføye at tegningen og herr Hardys be-skrivelse ikke alltid følger hinannen. Det er derfor mulig at herr Hardy har vært forelagt en annen tegning enn den som er framkommet i »Sjøfartstidende«.